

NÁHRADA NEMAJETKOVÉ ÚJMY V NOZ IV.

BRNO, 12. PROSINCE 2014
PRÁVNICKÁ FAKULTA MU

METODIKA NS K NEMAJETKOVÉ ÚJMĚ NA ZDRAVÍ

JUDr. Petr Vojtek, Nejvyšší soud ČR

Nemajetková újma na zdraví

2

§ 2958 o. z.

Při ublížení na zdraví odčiní škůdce újmu poškozeného peněžitou náhradou, vyvažující plně vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy; vznikla-li poškozením zdraví překážka lepší budoucnosti poškozeného, nahradí mu škůdce i ztížení společenského uplatnění. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.

Ublížení na zdraví

3

Bolest

- > tělesné a duševní strádání
- > nepříjemný smyslový a citový zážitek spojený se skutečným nebo hrozícím poškozením tkáně
- > diskomfort, stres, obavy spojené s bolestivým stavem

Ztížení společenského uplatnění (při překážce lepší budoucnosti)

- > následky škody na zdraví, které jsou trvalého rázu a mají prokazatelně nepříznivý vliv na uplatnění poškozeného v životě a ve společnosti

Další nemajetkové újmy

- > nebolestivé a nepřetrvávající stavy spojené s poškozením zdraví, které nepříznivě dopadají do osobnostní sféry

Ublížení na zdraví

4

237. a 238. závěrečných ustanovení § 3080 NOZ

- zrušena vyhláška č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění

Princip legitimního očekávání

5

§ 13 o. z.

Každý, kdo se domáhá právní ochrany, může důvodně očekávat, že jeho právní případ bude rozhodnut obdobně jako jiný právní případ, který již byl rozhodnut a který se s jeho právním případem shoduje v podstatných znacích; byl-li právní případ rozhodnut jinak, má každý, kdo se domáhá právní ochrany, právo na přesvědčivé vysvětlení důvodu této odchylky.

Ublížení na zdraví

6

Metodika NS k náhradě nemajetkové újmy na zdraví

http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/ns_web.nsf/Metodika
R 63/2014 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek

- > **nezávazný doporučující materiál**
- > **komplexní přístup**
- > **odborný podklad**
- > **předpoklad využití v soudní i mimosoudní praxi**

Metodika NS k nemajetkové újmě na zdraví

7

Struktura Metodiky

- > **A. Preambule**
- > **B. Přehled bolestí**
- > **C. Aktivity a participace (MKF)**
- > **D. Technické pokyny**

Metodika NS k nemajetkové újmě na zdraví

8

- > **Bolestné – revize přílohy 1. vyhlášky č. 440/2001 Sb.**
- > **Ztížení společenského uplatnění – zcela nový přístup s využitím MKF**

Ztížení společenského uplatnění

9

MKF – Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví (ICF)

- systém vytvořený Světovou zdravotnickou organizací (WHO)

http://www.mpsv.cz/files/clanky/9867/klasifikace_funkcnich_schopnosti_disability_zdravi.pdf

MKF

10

MKF

Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví

MKN-10

MEZINÁRODNÍ STATISTICKÁ KLASIFIKACE NEMOCÍ A PŘÍRODNÍCH PROBLÉMŮ

ABECEDNÍ SEZNAM

MKF

11

Čtyři komponenty:

1. Tělesné funkce (kód b)
2. Tělesné struktury (kód s)
3. Aktivity a participace (kód d)
 - provádění úkolu a zapojení do životní situace
4. Faktory prostředí (kód e)

MKF – Aktivity a participace

12

- Aktivita - kapacita**
 - provádění úkolu (úkonu) člověkem
- Participace - výkon**
 - zapojení do životní situace

MKF

13

Kvalifikátory (stupně omezení)

0 – žádná obtíž (nepřítomná, zanedbatelná)	0-4%
1 – lehká obtíž (mírná, nízká)	5-24%
2 – středně těžká obtíž (zřetelná větší)	25-49%
3 – těžká obtíž (vysoká, extrémní)	50-95%
4 – úplná obtíž (úplná)	96-100%

MKF

14

Kvalifikátory (stupně omezení)

- 0 Žádná obtíž**
 - osoba nemá žádný problém
- 1 Lehká obtíž**
 - problém přítomen méně než 25% času
- 2 Středně těžká obtíž**
 - problém přítomen méně než 50% času
- 3 Těžká obtíž**
 - problém přítomen více než 50% času
- 4 Úplná obtíž**
 - problém přítomen více než 90% času

MKF – Aktivita a participace

15

Aktivita a participace – devět kapitol

1. Učení se a aplikace znalostí
2. Všeobecné úkoly a požadavky
3. Komunikace
4. Pohyblivost
5. Péče o sebe
6. Život v domácnosti
7. Mezilidská jednání a vztahy
8. Hlavní oblasti života
9. Život komunitní, sociální a občanský

MKF – příklady některých položek

16

Kapitola 1 - Učení se a aplikace znalostí

d 145 Učení – psaní

Vyvinout způsobilost produkovat symboly, které představují zvuky, slova nebo věty způsobem, který má smysl (jiný typ písma včetně Braillova písma), jako je správné psaní s použitím správné gramatiky. Jde převážně o mentální stránku přiměřenou pohybovým a smyslovým schopnostem.

d 150 Učení – počítání

Vyvinout způsobilost manipulovat čísly a provádět jednoduché a složité matematické úkony, jako používání matematických znaků pro sčítání a odčítání a aplikovat správně matematické operace k danému problému. Jde převážně o mentální stránku přiměřenou pohybovým a smyslovým schopnostem.

MKF – příklady některých položek

17

Kapitola 1 - Učení se a aplikace znalostí

d 163 Myšlení

Formulovat a upravovat myšlenky, koncepty a představy, ať už za určitým cílem, či nikoliv, o samotě nebo s druhými osobami, jako je vytváření představ, dokazování pouček, pohrávání si s ideami, brainstorming (bouřlivé hromadění nápadů), meditace, zvažování, hloubání nebo přemýšlení. „Thinking“.

d 175 Řešení problémů

Nacházet řešení jednoduchého problému, který obsahuje jednoduché východisko nebo otázku, při určení a analýze východiska, vyvinout řešení, vyhodnotit možné výsledky řešení a provést hledané řešení, jako je rozhodování v rozhovoru mezi dvěma osobami. Analýza - „problem solving“.

d 177 Rozhodování

Činit výběr mezi různými volbami (přáními), uskutečnit výběr, vyhodnotit výsledky výběru, jako je vyčlenit a koupit specifickou věc, nebo se rozhodnout a převzít odpovědnost za provedení jednoho úkolu z vícero úkolů, které je třeba provést. Poslední krok při řešení problému – převzetí odpovědnosti za výběr řešení.

MKF – příklady některých položek

18

Kapitola 2 – Všeobecné úkoly a požadavky

d 210 Provádění jednotlivého úkolu

d 220 Provádění mnohočetných úkolů

d 230 Vykonávání běžné denní povinnosti

d 240 Zvládání obtíží a jiných psychických nároků

MKF – příklady některých položek

19

Kapitola 4 – Pohyblivost
Chůze a pohyb (d 450 – d 465)**d 450 Chůze**

Pohyb po povrchu na nohou, krok za krokem tak, že jedna noha je vždy na podlaze, jako při procházce, loudání se, kráčení vpřed, zpět nebo do strany. Jde o využití dolních končetin. Vozík není facilitátor.

d 455 Pohyb

Pohybovat se celým tělem z místa na místo jiným způsobem než chůzí, jako šplhat po skalách nebo utíkat po ulici, poskakovat, utíkat tryskem, skákat, dělat kotrmelce nebo běhat přes překážky.

MKF – příklady některých položek

20

Kapitola 4 – Pohyblivost
Pohyb pomocí dopravy (d 470 – d 475)**d 470 Používání dopravy**

Používat dopravu jako pasažér, jako být vezen v autě nebo autobusu, rikše, levném autobuse, voze taženém zvířaty, soukromým nebo veřejným taxi, tramvají, podzemní dráhou, člunem nebo letadlem. Pasivní využití – způsoblost být pasažérem.

d 475 Řízení

Kontrolovat nebo řídit pohybující se dopravní prostředek či zvíře, cestovat podle vlastního záměru nebo mít vlastní způsob přesunu, jako je auto, bicykl, člun nebo zvířetem tažený vůz. Aktivní využití dopravních prostředků bez ohledu na předchozí zapojení – jde o hodnocení ztráty potenciálu.

MKF – příklady některých položek

21

Kapitola 5 – Péče o sebe**d 510 Sám se umýt****d 520 Péče o částí těla****d 520 Používání toalety****d 540 Oblékání****d 550 Jídlo****d 560 Pití****d 570 Péče o své zdraví**

MKF – příklady některých položek

22

Kapitola 6 – Život v domácnosti**d 610 – 620 Získávání nezbytných životních potřeb****d 630 – 640 Úkony v domácnosti****d 650 – 660 Péče o domácnost a pomoc druhým**

MKF – příklady některých položek

23

Kapitola 8 – Hlavní oblasti života**d 810 Neformální výchova**

Učení doma nebo v jiném, nějakém neinstitucionálním zařízení, jako učít se řemeslu a jiným dovednostem od rodičů nebo členů rodiny, nebo domácím učením. Týká se i dospělých.

d 839 Formální vzdělávání

Učení na různých stupních organizovaného vzdělávání, podle věku se hodnotí následující podpoložky, a to v rovnodílném poměru:

- d 8391 Předškolní výchova
- d 8392 Školní výchova
- d 8393 Příprava na povolání
- d 8394 Vyšší vzdělání

MKF – příklady některých položek

24

Kapitola 8 – Hlavní oblasti života**d 850 Placené zaměstnání**

Účastnit se všech aspektů práce, jako zaměstnání, obchod, povolání nebo jiné formy zaměstnání, za plat jako zaměstnanec, na plnou nebo částečnou pracovní dobu, nebo se sám zaměstnávat, jako hledat si zaměstnání a získat práci, vykonávat požadované úkoly plynoucí z práce, dostavit se do práce v požadovaném čase, dohlížet na ostatní pracovníky nebo být sám kontrolován, a vykonávat požadované úkoly sám nebo ve skupině. Jde o výkon samotné pracovní činnosti.

Kapacita – hodnotí se potenciál ve vztahu k jakékoliv práci

Výkon – hodnotí se ve vztahu ke konkrétní práci, kterou poškozený vykonával

MKF – příklady některých položek

25

Kapitola 9 – Život komunitní sociální a občanský

- d 910 Občanský život (v komunitě)**
- d 920 Rekreační a volný čas**
- d 930 Náboženství a duchovní život**
- d 950 Politický život a občanství**

Metodika NS k nemateriální újmě na zdraví

26

Aktivity a participace – rozdíly oproti dosavadnímu využití

- > **hodnotit se bude Kapacita, někdy i Výkon**
- > **bude třeba ohodnotit všechny položky (domény)**
- > **významný je stav před poškozením**
- > **přihlíží se k některým Facilitátorům**
- > **navíc musí být dán prostor pro úvahu soudu (zejména věk, výjimečné zapojení poškozeného, okolnosti podle § 2957)**

Metodika NS k nemateriální újmě na zdraví

27

Nastavení finanční úrovně odškodnění

- > limitní částka, vyjadřující pomyslné 100% vyřazení poškozeného ze společenského života - kolem 10.000.000,- Kč
- > reflektuje se vývoj hladiny cen a ekonomické ukazatele, navrhuje se vyjádřit ji pomocí 400-násobku průměrné hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství za rok, v němž se ustálil zdravotní stav poškozeného, např. za rok 2013 činila 25.128,- Kč
<http://www.czso.cz/csu/esu.nsf/informace/cpmz031114.docx>
- > pro rok 2014 – 10.051.200,- Kč

Metodika NS k nemateriální újmě na zdraví

28

Nastavení finanční úrovně odškodnění

- > základní (rámcové) ohodnocení náhrady nemateriální újmy při trvalých zdravotních následcích (zejména odčinění morální újmy vzniklé zásahem do tělesné integrity, frustrace z trvalého poškození tělesných orgánů, stresu a vypětí z překonávání nastalých obtíží, pozbytí ztráty životních příležitostí a možností, včetně abstraktní ztráty možností pracovního uplatnění a zapojení se do dalších životních činností)
- > proporcionální vyjádření ztráty průměrného potenciálu pro určitý typ postižení

Metodika NS k nemateriální újmě na zdraví

29

Modifikace rámcové částky soudem:

- > **Věk, v němž trvalé následky nastanou**
 - 45 do 55 let – základní, rámcová náhrada
 - +10% ve věku 35 – 44 let
 - + 20% ve věku 25 – 34 let
 - + 30 - 35% ve věku 0 – 24 let
 - 10% ve věku 55 – 69 let
 - 20% od 70 let výše

Metodika NS k nemateriální újmě na zdraví

30

Modifikace rámcové částky soudem:

- > **Zapojení do společenských aktivit před poškozením zdraví**
 - + 10% - nadprůměrné
 - + 20% - výjimečně intenzivní
 - + 30% - zcela mimořádné
 - 10% - podprůměrné
 - 20% - prakticky žádné

Metodika NS k nemateriální újmě na zdraví

31

Modifikace rámcové částky soudem:

- > přihlédnutí k výjimečným okolnostem vyjmenovaným v § 2957 není možné pro jejich předpokládanou šíři a variabilitu vyjádřit konkrétními pojmy ani jim přiřazenými procentními pásmi, je proto ponecháno zcela na úvaze soudu s doporučením, aby po celkovém výsledném zvýšení nepřesahovala náhrada dvojnásobek rámcové částky

Metodika NS k nemateriální újmě na zdraví

32

• Znalec

Hodnocení stupně obtíží

MKF + přepoččet → Procentní vyjádření (až do 100%)

• Soud

Rámcová výchozí částka (10.051.200,- Kč)

Násobení procentem → Základní náhrada
 Modifikace → Výsledná náhrada

33

Děkuji Vám za laskavou pozornost

Petr Vojtek
